

domače fare v bližnje rovte k poroki. Za njima sta se peljala le dva moža kot priči, sicer sta se pripeljala sama v tujo gorsko vasico. Zvečer so se vrnil. A v Rekarjevi hiši ni bilo slišati ne godbe ne žvenketa čaš. Razveseljevali se niso pri rujnem vincu niti sosedje niti sorodniki. Vse je bilo vsakdanje, navadno, kakor, da bi se prav nič ne izpremenilo. Sorodniki — ti niso bili več v tej vasi — še o njuni poroki nič vedeli niso; zakaj vso stvar sta ta dva čudna patrona izvedla popolnoma na tihem!

Nič jima ni bilo pomagano! Ljudje so dobro vedeli, zakaj sta tako hitela in mašila; vsaj so bili preverjeni, da je Navada vzel Minko le vsled strahu pred veliko sramoto!

Kakor rečeno: sestra je kmalu uvidela, kako in kaj je bilo — nu, marsikaj je že slišala govoriti, vendar pa je ostala optimistovka in si je slabe misli podila iz glave. Sedaj pa je bila le vesela in sicer tako, da sama ni vedela, kaj naj bi naredila. (Konec prih.)

Izvirni dopis.

Iz Rusije 25. avgusta. — Nihilisti, ali kakor jih na zapadu zovejo, anarhisti, niso ljudje v tistem pomenu, v kakoršnem se navadno „ljudje“ imenujejo: oni vere nimajo nikake, človeškega občestva ne pripoznavajo nikakega, lastnine nikake, vednosti in umetnije tudi nikakoršne, razun, kolikor jim je znati in umeti, da dosežejo svoj namen, to je razrušenje človeškega občestva, družine in države.

Tak pojem smo imeli o nihilistih pred 22 leti, kadar so vse razrušavali in gubili, kar koli jim je bilo mogoče, dokler niso usmrtili vladarja, ki je dal svobodo mnogim milijonom robov.

Kedaj se je to zgodilo?

Kmalu potem, ko je vladar rešil iz pod turškega jarma kristijanski narod.

Česa so hoteli doseči ti razdejalci?

Oni so imeli prav tak namen, kakoršen namen so imeli morilci avstrijske cesarice, italijanskega kralja, predsednika francoske in severoameriške republike; ubijati iz principa, zato ker po njihovih mislih ni treba nikake vlasti, nikakih načelnikov, nikakega poredka, vse mora biti vsem občče, da se ustanovi liberté, égalité, fraternité: trojica francoske revolucije. To bo na zemlji raj. Svojega principa nihilisti niso skrivali. V tem oziru so vredni hvale. Pohvaliti jih pa vendar ne moremo, prvič zato ne, ker svoj namen dosežajo zavratan; drugič zato ne, ker jih namenu se protivi sama priroda. Liberté-svoboda terja od nas, da vsakemu pozvolimo delati, kar mu veli delati vest, nepodkupni glas prirode. Vsakemu marljivemu človeku veli glas prirode s trudom svojih rok in svojega uma pošteno, brez škode in uima za sosede, pridobivati kolikor je mogoče sredstev za priročno, lahko in prijetno življenje. Ko bi se vsi ljudje trudili

razpoznati čisti glas prirode in ravnati se po njegovem velenji, tedaj oba druga člena prekucijske trojice: égalité in fraternité poljubila bi se ljudem sama po sebi, in med ljudmi ne bilo bi zavisti, zatiranja in zavratan ubijstev. Ali anarhisti ne slišijo in ne hoté slišati glasu prirode razumnih stvari; oni slišijo samo glas instinkta volkov in tigrov, katerim priroda ni dala razuma in vesti.

Nihilisti so mislili, da po ubijenji „Cara Osoboditelja“ jim prihite na pomoč milijoni naroda, kateri jim bodo pomagali, razdaviti ministre in vse druge načelnike in tako se bo dosegel njih namen; živeli bodo v blaženstvu in njeni sladkega „far niente“ za mizo, polno jedi in pijače.

Silno so se zmotili nihilisti, prvič v tem, ker pri dolce far niente miza skoraj postala bi prazna; drugič v tem, ker nikdo iz naroda ni mignil s prstom v njihov prid, pač pa jih je morala policija braniti, da bi jih narod ne raztrgal na mestu njihovega zločinstva; zmotili so se tretjič v tem, da ne samo ni omahnila oblast, temveč je vzel brzdo vladanja v svoje močne roke car, ki je potem prejel za modro vladanje priimek „Mirotvorec“. Bil je na zemlji mir, dokler je Mirotvorec držal v svoji močni roki „državo“.

Nedavno so zopet začeli razsajati; streljali so na „prokurora svetjšega sinoda“ (kultus-minister), ubili so „ministra narodnega prosveščenja“ in „ministra vnutrennjih del“, streljali so na Vilenskega in na Harkovskega gubernatora. Oni tedaj sedaj delajo to, kar so delali pred 22 leti, in namen njihov je ravno tisti, polastiti se vsega tega, kar so drugi s pošteno delavnostjo pridobili.

Ker so se pa pred 22 leti prepričali, da njihovo rovanje in razsajanje ne samo ni všeč narodu, temveč mu je omrzljivo, so se sedaj oblekli v obličnico dobrotnikov prostega naroda in omikanih stanov. V velikih mestih, kjer so univerze, so podkupavali uboge dijake, ter tako nabrali so tropo lahkovernih, lačnih bebcev in lahkomiselnih rogoviležev, gotovih vselej na vse, samo ne učiti se. Na „shodki“ so sklenili terjati novih ustanov in zakonov po svojem ukusu in pred vsem „konstitucijo“. Na to limanico je popalo samo deset odstotkov vseh velikošolcev. Iz tega je vidno, da naša učeča se mladina se še dovolj krepko drži poredka, vedoč, kje je prid in kje ga je treba iskati.

Pri „mužikah“ (kmetih) so imeli več uspeha, kakor pri učeči se mladeži. V Polhavski in Harkovski guberniji so razdajali in čitali po vaseh brošurice, v katerih se pripoveduje, da je car izdal ukaz, da naj se premoženje velikih posestnikov razdeli med vsemi prebivalci na enake dele. Kmetje nekaterih (menda okoli 50) vasi so se dali zapeljati; vsi, ženske in moški, so pristopili k grajščinam, čitali so gospodi po brošurici zlagani carski ukaz, vzeli so blago, opravo in kar jim je dopadlo, poslopja pa so tu in

tam požgali. Ta nesreča je zadela 24 grajščin, največ v Polhavski guberniji. Harkovski gubernator, knez Obolenski, je urno ukrotil svoje kmete, potem pa tudi Polhavske. Vlada je poslala v imenovane kraje komisijo oceniti škodo, katero so naredili zapeljani kmetje.

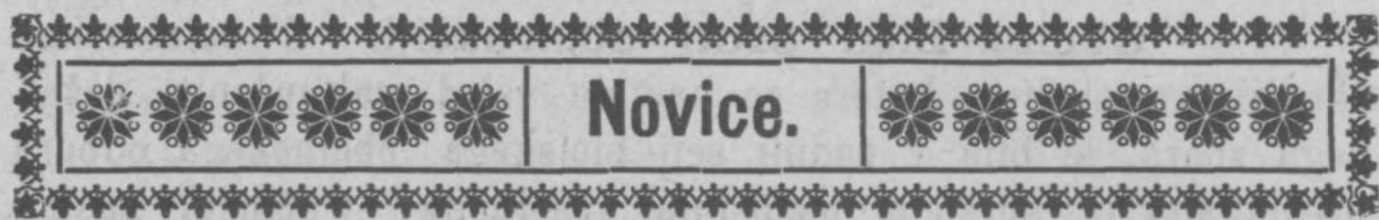
Škodo je vlada poplačala posestnikom iz državne blagajne, blagajni pa bodo zapeljani kmetje poplačali v rokih desetih let.

Nepoštenost in goljufija nihilistov je sedaj jasna dijakom in kmetom, katerim so naredili veliko škodo. Ker pa svojega pravega namena niso dosegli, so utolili svoj zverski nagon s tem, da so ubili ministra in štirikrat streljali na Harkovskega gubernatorja. Gubernator je prejel celi koš telegramov in celi voz drugih znakov sočutja.

Brezvestni rogovileži v Rusiji nimajo uspeha, ter jo ne morejo zadrževati na poti napredka; ona se mogoče razvija materialno in duhovno. V tem so se prepričali evropski narodi. Potentati bližnjih in dalnjih narodov romajo k nam posebno letos, eni po stari družbi, drugi po novi. Poslednji je bil v gosteh v Petrogradu nasednik Japonskega prestola, princ Komotsa. Tam, na ravnih zelenih bregovih rokavov svetle Njeve je on videl severno Palmiro v kinču bogatih evropskih stolic in položivši zlati venec na gomilo cara Mirotvorca, se je odpeljal v Moskvo, v stari Kremelj Velikih Knezov, kjer vsak kamen pestre trdnjave razumljivo tudi inozemcu priča o velikih dejanjih zbirateljev in množiteljev ogromne Slavjanske države. Urno ga nese iz Moskve ročni vlak v jutrove kraje; na desni in na levi strani leté kakor strela naproti in mimo oken vagona vrtovi, gaji in gozdi, griči s cerkvami, široka polja z zmerno ržjo in pšenico, vasi, trgi in mesta na bregovih potokov in rek, zopet široke planjave s nepreglednim poljem sinjega lanu. Migoma vlak zadrda s nekako posebnim šumom: on nekoliko minut drdra, kakor v mreži viseč na železnem mostu; pod njim v niz in gor sopiha množstvo parobrodov po Volgi. Za Volgo je „step“, goljava, konca ni videti, žolti pesek, ivovje, močvirna trava, brezpredeljni logi, tam se pasejo brezbrojni tabuni konj, rogata živina in cvce; holmi, griči, Uraljske gore, za njimi Sibirija, strašna, mrzla dežela, katero so zaseljevali z morilci in razbojniki. Sibirija se je zdramila, ona vstaja, začenja živeti; sredi brezobratnih gozdov in gor tekó na sever bistre reke, semtertja so vidne nove vasi sredi obširnega polja, mesta so daleč drugo od družega. Vlak je polagoma zadrdral na ogromno ladijo in plava na njej po Bajkalskem jezeru. Za Bajkalom so zopet gore, gozdi, soteske, dolina Amura, predelji sibirskih kozakov. Za Amurom je Manžurija, zavoljo katere je Anglija vstopila v zvezo s Japonsko proti Rusiji. Princ Komatsu zopet vidi Kitajce; on jih menda strastno ljubi, kakor Angleže; v zvezi z Angleži bi jih on rad pritisnil k srcu in zmečkal od ljubezni. Parovoz drdra in drdra

po bogatih Manžurskih poljih — v rusko mesto Port-Artur, od koder malo da ne dosežeš z roko do Nagazaki.

Štirinajst dni poti! Štirinajst dni je letel princ Komatsu v carskem vagonu po carski zemlji. Menim, da je izučil pot, premislil se bo kovati orožje, bolj varno, bolj mirno živeti s sosedom v strahu Božjem.

— **Osebne vesti.** Notar v Senožečah gosp. dr. Moric Karnitschnig je premeščen v Kočevje. — Višji nadzornik državnih železnic v Beljaku gosp. Avgust vitez Ruff je imenovan ravnateljevim namestnikom in je dobil naslov vladnega svetnika. — Suplent na II. državni gimnaziji v Ljubljani, gosp. Ivan Kostial, je imenovan profesorjem na učiteljskišči v Kopru. — Gimnazijski učitelj v Mariboru gosp. A. Dolar pride v Celje na samostojne gimnazijske razrede. — Višji finančni svetnik pri graškem finančnem ravnateljstvu gospod Viljem Jenny je imenovan svetnikom upravnega sodišča.

— **Učiteljske spremembe.** Vsled lastne prošnje sta premeščena Fran Punčuh, šolski voditelj v Senožečah v enaki lastnosti v Vrhpolje pri Vipavi; učiteljica Ivana Prešern iz Planine v Vrhpolje pri Vipavi. Do namestitve nadučiteljske službe v Senožečah je poverjeno začasno šolsko vodstvo tamošnje šole tamošnjemu učitelju Franu Mercinu.

— **Poroke.** Poročil se je gosp. dr. Friderik Lukan, deželnovladni koncipist, z gđ. Vido pl. Bleiweisovo, hčerko gospoda primarija in podžupana dr. Karola viteza Bleiweisa-Trsteniškega. — Poročil se je gosp. Matej Senčar z gđ. Minico Lubec. Čestitamo!

— **Poljedelsko ministrstvo** je dovolilo e kr. kmetijski družbi naslednje podpore: za povzdigo živinoreje 9000 K, za povzdigo svinjereje 1000 kron, za pospeševanje ovčarstva in čebelarstva 1000 kron, za povzdigo ribarstva 1000 kron, za drevesnice 1600 kron in za nabavo raznih potrebščin 2000 kron.

— **Slovenska Šolska Matica.** V odborovi seji tega pedagoško-književnega društva dne 4. t. m. so se vzeli na znanje poverjeniki, ki so se nastavili izza zadnje seje. Nova poverjeništa se osnujejo za Celje (mesto) Novo mesto, II. državno gimnazijo in realko v Ljubljani. — Za l. 1902 dobe društveniki troje knjig: 1. Pedagoški Letopis, obsegajoč poročila o posameznih učnih predmetih, pedagoško-znanstvene razprave, poročila o društvenem delovanju in imenik članov; 2. Učne slike, t. j. po formalnih učnih stopnjah prirejene obravnave vseh beril, nahajajočih se v sedanjih Abecednikih in v Začetnici; 3. Realne knjižnice II. snopič: nadaljevanje Apihove zgodovinske učne snovi za ljudske šole. — Določil se je tem knjigam obseg; izbrale so se izmed ponudnikov najcenejše tiskarne, ki prevzemo delo. Ker so rokopisi že večinoma pripravljeni, se začne knjige prav v kratkem tiskati, tako, da jih dobe člani še pred Božičem. — Matica namerava izdati tudi kratke realne knjižice za učence najvišjih razredov. — Dalje izda in založi navodilo k Črnivčevi I. računici v obsegu 5 tiskanih pol. Cena iztisu je 1 krona 20 vin. Knjižica se že tiska in jo bode v nekaj dneh dobiti pri odboru in pri ljubljanskih knjigotržcih (tudi pri J. Bahovcu, trgovcu s papirjem). Poštino je posebej plačati. — Sklenilo se je, da priredi Matica tudi letos pedagoška in znanstvena predavanja v Gorici (gosp. prof. Bežek) in v Ljubljani (o Božiču gosp. ravnatelj H. Schreiner o formularnih učnih stopnjah). — Društvo stopi v dogovor s „Hrvatskim pedagoškim književnim zborom“ za-